

Obsah

Události v EU:	Projde dohoda o Brexitu Dolní sněmovnou?	strana 2
Brusel Inside:	Jádro a periferie: vnímání a realita	strana 5
Drobnohled:	Nová hospodářská prognóza Evropské komise – podzim 2018	strana 6
Hlavní téma:	Scénáře Brexitu: Rizika a příležitosti pro ekonomiku ČR	strana 7
EU Seriál:	Bezpečná vnější hranice Evropské unie a řízení migrace	strana 11

EKONOMICKÉ A STRATEGICKÉ ANALÝZY

David Navrátil

hlavní ekonom České spořitelny

+420 224 995 439, dnavratil@csas.cz

Petr Zahradník

+420 956 765 213, pzahradnik@csas.cz

EU OFFICE / KNOWLEDGE CENTRE

Tomáš Kozelský

+420 956 718 013, tkozelsky@csas.cz

Tereza Hrtúsová

+420 956 718 012, thrtusova@csas.cz

Radek Novák

+420 956 718 015, radeknovak@csas.cz

Česká spořitelna, a.s.

Budějovická 1518/13b

140 00 Praha 4

EU_office@csas.cz

<http://www.csas.cz/eu>

Sledujte nás na Twitteru:

ReSearch

Česká spořitelna

@Research_sporka

Obsahovými partnery Měsíčníku EU aktualit jsou

Zastoupení Evropské komise v ČR a portál EurActiv.cz

Evropská
komise

Informace o evropské politice
v češtině

www.euractiv.cz

Milí čtenáři,

je pravda, že zatím počasí moc na zimu nevypadá, ale opravdové horko zažívají kvůli demonstracím momentálně ve Francii. Evropská komise zatápí Itálii kvůli návrhu rozpočtu, který je v závažném nesouladu s předchozími doporučeními. Komise tak má důvod zahájit kvůli nadměrnému deficitu řízení. Itálie má totiž druhý nejvyšší veřejný dluh v EU a patří k největším ekonomikám světa, což může v případě problémů ohrožovat eurozónu potažmo celou EU. Více o italském rozpočtu na straně 3.

V úterý 11. prosince bude více známo (čtenáři tištěného Měsíčníku, už to vědět budou), jak bude vypadat už téměř 2,5 letý proces vyjednávání od referenda o brexitu (které bylo mimochodem poměrně těsné, kdy pro bylo 17,4 mil. obyvatel a proti 16,1 mil.). Od té doby proběhlo několik rezignací vysokých představitelů britské vlády, mnoho schůzek a nespočet hodin vyjednávání. Britský parlament bude právě 11. prosince hlasovat o vyjednávané dohodě mezi EU a Spojeným královstvím. Kolegové se v analýze o brexitu přikláníjí více k variantě (60 %), že britský parlament nebude se smlouvou souhlasit, což bude znamenat další jednání s velmi těžko předvídaným koncem. O tom, co vlastně tvrdý či měkký brexit (v případě, že smlouvu odsouhlasí) vlastně pro ekonomiku Británie i EU znamená a jaký dopad to může mít na ČR, se dočtete v našem hlavním tématu na stranách 7 až 10.

S blížícím se koncem roku vyšla podzimní ekonomická prognóza Evropské komise nově i s výhledem na rok 2020. Po hospodářsky úspěšném roce 2017, dochází k mírnému oslabení ekonomického růstu EU, který by pro letošní rok měl činit 2,2 % HDP s následným poklesem na 2,0 % HDP v roce 2019 respektive na 1,9 % HDP v roce 2020. Kladný hospodářský růst se odhaduje ve všech členských státech Evropské unie. Situace na trhu práce by měla zůstat i nadále příznivá, kdy zaměstnanost by měla mírně růst a míra nezaměstnanosti klesat, ale už pomalejším tempem, než tomu bylo dosud. Na tento vývoj však mohou mít velký dopad vnější vlivy, ať je to mezinárodní hrozba obchodních válek, dopad brexitu či globální nejistota obecně. A pokud vás zajímá, jaký odhad má Komise pro Českou republiku, nalistujte si Drobnohled od našeho pravidelného dopisovatele Zděnka Čecha ze Zastoupení Evropské komise v ČR.

Příští rok v květnu nás čekají volby do Evropského parlamentu. Sice prakticky na okraji zájmu obyvatel Česka, ale je dost času to ještě změnit. Podle průzkumu Eurobarometru, který se konal v členských státech EU, by 42 % Čechů uvítalo více informací o dění v Evropské unii, což by je mohlo přesvědčit k tomu, aby v těchto volbách hlasovali. A pokud chceme vývoj EU ovlivňovat, naskytá se dobrá příležitost. Další informace naleznete na straně 4 v rubrice Události v EU. A my se vás budeme snažit v našem Měsíčníku EU aktualit informovat o tom nejpodstatnějším, co se EU týká.

Vážení čtenáři, dovolte mi vám touto cestou srdečně popřát pohodové prožití svátků vánočních a hodně úspěchů v nadcházejícím roce.

Tomáš Kozelský

Projde dohoda o brexitu Dolní sněmovnou? O tom, co by mohlo nastat po očekávaném neúspěchu stávající „rozvodové dohody“ při hlasování britských poslanců, se mohutně diskutuje. - Překážka na cestě k dohodě o brexitu? Irská hranice. - Italský rozpočet: Ministři financí eurozóny podpořili názor Evropské komise. - Bude Evropská unie do roku 2050 klimaticky neutrální?

BREXIT

Projde dohoda o Brexitu Dolní sněmovnou?

Theresa Mayová jen s opatrností spekovala o možnosti, že dohoda o brexitu neprojde 11. prosince Dolní sněmovnou. Zároveň nechtěla akceptovat závěr vládní analýzy, podle níž odchod z EU na základě jejích plánů bude znamenat zpomalení britské ekonomiky.

Britská premiérka Theresa Mayová skupině poslanců v jednom z výborů britského parlamentu řekla, že chce, aby se nyní zákonodárci zaměřili na volbu, která před nimi stojí, a nemysleli na další scénáře. Podle zpravodajského webu BBC zároveň nepřistoupila na opakované výzvy, aby vyloučila odchod Británie z EU bez dohody. Uvedla však, že **po případné porážce v hlasování 11. prosince, která se v současnosti jeví jako velmi pravděpodobná, by bylo nutné vystupňovat přípravu na „neřízený“ brexit.**

Premiérka odmítla závěr vládní analýzy o dopadech různých podob brexitu, které jsou v tuto chvíli ve hře. Odhady zpomalení britské ekonomiky při kterémkoli scénáři Mayová zpochybnila, protože propočty prý neberou v potaz „všechna rozhodnutí, která by vláda mohla učinit“.

O tom, co by mohlo nastat po očekávaném neúspěchu stávající „rozvodové dohody“ při hlasování britských poslanců, se mohutně spekuluje. Novináři si přitom všimají například zdánlivě rostoucí podpory pro vypsání nového referenda v řadách nejsilnější opoziční Labouristické strany. Mayová výzvy k uspořádání dalšího plebiscitu označila za snahu „frustrovat“ proces brexitu a také prohlásila, že nebude usilovat o odklad termínu britského odchodu z EU.

Otevřena alternativám k předložené dohodě o brexitu je naopak severoirská Demokratická unionistická strana (DUP), která v britském parlamentu podporuje menšinovou vládu konzervativců.

Šéfka DUP Arlene Fosterová ve vysílání rozhlasové stanice BBC uvedla, že její strana pracuje „napříč parlamentem“ na nalezení lepšího řešení. Další referendum by ale prý také nepodpořila.

Mayová se však dočkala povzbudivého signálu, když se za nynější dohodu o brexitu připravenou britskými a unijními vyjednávači poprvé otevřeně postavila Andrea Leadsomová, jež za kabinet domlouvá vládní záležitosti v Dolní sněmovně. Leadsomová patří mezi euroskeptické členy vlády a po uzavření dohody s Bruslem podle médií nebyla daleko od rezignace. Dříve navíc údajně hostila schůzky, na nichž ministři zastávající v otázce brexitu tvrdší linii než premiérka domlouvali své plány.

Leadsomová ale nyní řekla bulvárnímu deníku Daily Mail, že předložená dohoda nabízí cestu k dobrému budoucímu vztahu Británie s EU.

<https://euractiv.cz/section/brexit/news/co-se-stane-kdyz-dohoda-o-brexitu-neprojde-dolni-snemovnou-mayova-spekuje-jen-opatrne/>

<https://www.gov.uk/government/organisations/department-for-exiting-the-european-union>

Překážka na cestě k dohodě o brexitu? Irská hranice

Uplatnění „pojistky“ zajišťující praktickou neexistenci hranice mezi Irskem a Severním Irskem se pravděpodobně konat nebude. Je totiž proti zájmům EU i samotné Británie.

Podle vládní právní analýzy by zmíněná pojistka de facto držela Británii v celním prostoru EU a ohrozila její možnosti vyjednávat obchodní dohody s dalšími státy.

Nouzové řešení podoby hranice mezi Irskem a britským Severním Irskem, které obsahuje dohoda o brexitu schválená britskou vládou i evropskými zeměmi, se stalo stěžejním bodem diskusí britských zákonodárců.

Poradce premiérky Mayové označil uplatnění pojistky za nežádoucí pro obě strany, které by se v přechodném období do konce roku 2020 měly shodnout na jiném řešení. Dodal však, že v současné situaci by bez bodu kritizovaného zvláště částí vládních konzervativců nebylo možné s EU dohodu dojednat.

Británii by čekalo setrvání v unijním celním režimu, a to pokud nenajde s EU společnou řeč ohledně irské hranice. To by mohlo negativně ovlivnit možnost uzavírat obchodní dohody s třetími zeměmi.

<https://euractiv.cz/section/brexit/news/otazka-irskych-hranic-je-hlavnim-tematem-brexitovych-debat-v-britanii/>

<https://www.gov.uk/government/organisations/department-for-exiting-the-european-union>

EKONOMIKA A EURO

Italský rozpočet: Ministři financí eurozóny podpořili názor Evropské komise

Evropská komise 21. listopadu potvrdila své původní hodnocení, podle něhož je **návrh rozpočtu na rok 2019 předložený italskou vládou v závažném nesouladu s doporučeními**, která Římu komise nabídla letos v červenci.

Z analýzy rozpočtových dopadů podle místopředsedy Komise pro euro a sociální dialog Valdise Dombrovskise plyne, že **Itálie svým vysokým zadlužením porušuje unijní pravidla** a Komise má důvod zahájit s Římem řízení pro nadměrný deficit. Komisař pro hospodářské a měnové záležitosti, dané a cla Pierre Moscovici zdůraznil, že řízení nyní ještě přímo nezačíná. Italský premiér však uvedl, že je i nadále přesvědčen o opodstatněnosti rozpočtových plánů své vlády.

Po tomto stanovisku Komise měly členské země dva týdny na vlastní posouzení situace. **Dne 4. prosince ministři financí zemí EU názor Komise podpořili**. Ta nyní připraví samotné řízení pro nadměrný schodek i nová doporučení pro Itálii, jak by mohla svůj schodek i dluh napravit. Na konci řízení mohou zemi hrozit i finanční sankce.

EK připomněla, že v roce 2017 dosáhl italský dluh 131,2 procenta HDP, tedy v přepočtu asi 37.000 eur (přes 960.000 Kč) na obyvatele a překračuje referenční hodnotu 60 procent HDP. Podle Dombrovskise to Komisi opravňuje řízení spustit, dluh by se totiž neměl v příštích letech od asi 130 procent nějak výrazně odchyliť.

Podle Dombrovskise je situace v Itálii věcí sdílených obav pro všechny země používající euro. Itálie si podle něj v zásadě plánuje znovu výrazně začít půjčovat v situaci, kdy už má vysoký dluh, místo toho, aby se chovala fiskálně odpovědně.

<https://euractiv.cz/section/ekonomika/news/komise-trva-na-svem-italsky-navrh-rozpoctu-odporuje-pravidlum/>

<https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2018/12/04/remarks-by-m-centeno-following-the-eurogroup-meeting-of-3-december-2018/>

ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

Bude Evropská unie do roku 2050 klimaticky neutrální?

Evropská unie by měla být k roku 2050 v souhrnu neutrální, pokud jde o emise skleníkových plynů. Ke změně vyzvala Evropská komise.

Produkce škodlivých emisí v EU by měla být vyvážena mechanismy pro odstraňování oxidu uhličitého a dalších škodlivých plynů z atmosféry. Plán, který ale není

legislativním návrhem a nemění stávající klimatické cíle do roku 2030, je součástí dlouhodobé strategické vize zveřejněné krátce před klimatickou konferencí OSN v polských Katovicích.

Dle místopředsedy EK pro energetickou unii Maroše Šefčoviče „je reálné, aby Evropa byla klimaticky neutrální a zároveň, aby prosperovala“.

Jako klimatická neutralita se označuje stav společnosti, v níž jsou veškeré emise skleníkových plynů vyváženy postupy pro jejich odstranění z ovzduší. K těm se řadí výsadba nových lesů nebo takzvané zachytávání oxidu uhličitého, při němž jsou molekuly tohoto skleníkového plynu neutralizovány.

Evropskou komisi k vytvoření strategického dokumentu vyzvaly členské země Unie letos v březnu. Materiál se týká skoro všech oblastí, kterými se EU zabývá, a je v souladu s cíli, které na sebe Unie vzala v souvislosti s klimatickou dohodou z Paříže. Tam se státy dohodly udržet nárůst globální teploty pod dvěma stupni Celsia a ideálně co nejbližší 1,5 stupni oproti hodnotám z období před průmyslovou revolucí. Americký prezident Donald Trump už oznámil, že USA od dokumentu odstupují.

Komise připomněla, že například energetika, která odpovídá 75 procentům evropských emisí, stále ve velké míře závisí na fosilních palivech. To se ale podle EK do poloviny století změní a obnovitelné zdroje energie povedou k daleko většímu využívání elektrické energie. V roce 2050 by tak z obnovitelných zdrojů mělo být podle názoru Komise kryto přes 80 procent výroby elektřiny.

Strategie také například předpokládá změny v dopravě, kdy lidé před vlastním automobilem začnou dávat přednost nízkoemisní veřejné dopravě, sdílené dopravě či „bezuhlíkové mobilitě“ – čímž je míněna chůze či jízda na kole.

Materiál zmiňuje i další oblasti a odvětví, kde nastanou změny, jako je potřeba výrazné modernizace evropského průmyslu, výstavba budov či zemědělství.

<https://euractiv.cz/section/klima-a-zivotni-prostredi/news/evropa-chce-cistsi-ovzdusi-do-roku-2050-by-mela-byt-klimaticky-neutralni/>

https://ec.europa.eu/clima/policies/strategies/2050_en

Události v EU

Volby do Evropského parlamentu se brzy stanou jedním z hlavních témat jak pro samotnou EU, tak i členské státy. Čeho se lidé v EU v kontextu voleb nejvíce obávají? - Rozpočet EU na politiku soudržnosti i na zemědělskou politiku na roky 2021-2027 by měl být zachován na úrovni stávajícího rozpočtového rámce. Zástupci 15 zemí se na tom shodli na jednání v Bratislavě.

OBČAN EU

Volby do evropského parlamentu: Čeho se občané ČR nejvíce obávají?

Volby do Evropského parlamentu se v brzké době stanou jedním z hlavních témat jak pro samotnou EU, tak i členské státy. **Průzkum Eurobarometru zkoumal, co by občané EU motivovalo k tomu, aby v květnu 2019 přišli vhodit svůj hlasovací lístek do volební urny.** V dotazníku odpovídali ale i na otázky týkající se bezpečnosti voleb. **Data odhalila, čeho se lidé v EU v kontextu europarlamentních voleb nejvíce obávají.** Jedná se zejména o dezinformační kampaně a narušení zabezpečení údajů.

Informace byly získávány napříč celou EU, tedy ve všech 28 členských státech, a šetření se zúčastnilo téměř 27 500 respondentů.

EU díky průzkumu zjistila, že 43 % respondentů by si přálo, aby se jim dostalo více informací jak o EU samotné, tak i o jejím každodenním životě. Podobně to vidí i čeští občané. 42 % Čechů shledalo dobré informování o evropském dění jako jeden z hlavních důvodů, který by je přiměl k tomu, aby ve volbách do EP hlasovali. Neméně zajímavým výsledkem průzkumu je, že **31 % respondentů jak z EU, tak i z ČR by si přálo, aby do nadcházejících evropských parlamentních voleb kandidovalo více mladých lidí.**

Na zmíněné přibližování EU jejím občanům se však Evropská komise již nějakou dobu zaměřuje, a to například prostřednictvím dialogů s občany. Těch se přímo účastní jednotliví evropští komisaři. Další aktivitou, která má evropské občany motivovat k tomu, aby přišli volit, bude kampaň na zvýšení povědomí o EU. Tu povede Komise společně s Evropským parlamentem.

V souvislosti s nadcházejícími europarlamentními volbami se evropští občané bojí nejvíce toho, že volby budou zmanipulovány prostřednictvím kybernetických útoků. Tuto obavu vyjádřilo 61 % evropských respondentů a více jak 50 % Čechů.

Ti naopak spatřují největší riziko v kupčení s hlasy a dále pak problému, kdy dochází ke skrytému ovlivňování voleb zahraničními aktéry nebo zločineckými skupinami. Pro respondenty v rámci celé EU následně tento problém představuje druhý hlavní fenomén, který je zneklidňuje.

Mezi méně ožehavé obavy, ať už mezi Čechy nebo všemi Evropany, se pak řadí problémy spojené s tím, že někteří lidé hlasují dvakrát nebo se jim podaří voleb zúčastnit, a to aniž by disponovali hlasovacím právem.

Pro české i evropské respondenty je pak dále důležitá i transparentnost sociálních sítí a ostatních internetových platform. Přibližně 80 % obou skupin respondentů klade důraz na to, aby bylo zřetelné, která sdělení jsou inzercí a kdo za ni zaplatil.

Transparentnost by tak měla být uplatněna i v rámci finančních prostředků, které politické strany a skupiny zaplatí právě sociálním sítím při své volební kampani.

<https://euractiv.cz/section/politika/news/pruzkum-cesi-se-obavaji-ze-volby-do-europarlamentu-narusi-dezinformacni-kampane/>

<http://ec.europa.eu/commfrontoffice/publicopinion/index.cfm/Survey/getSurveyDetail/instruments/SPECIAL/surveyKy/2198>

KOHEZNÍ POLITIKA

Rozpočet na kohezní a zemědělskou politiku se snížit nesmí, shodly se chudší státy EU

Unijní rozpočet na politiku soudržnosti i na zemědělskou politiku na roky 2021 až 2027 by měl být zachován na úrovni stávajícího sedmiletého rozpočtového rámce. Zástupci patnácti zemí ze skupiny Přátel koheze se na tom shodli na jednání v Bratislavě.

Český premiér uvedl, že kromě přidání peněz na kohezi ve finančním rámci chce konkrétně Česko usilovat o to, aby mělo větší volnost při nakládání s nimi. Za prioritní oblast označil investice, zejména do dopravní infrastruktury.

Zástupci zúčastněných zemí na jednání kritizovali rovněž návrh Evropské komise, který počítá se zvýšením národního podílu spolufinancování projektů, na které státy čerpají peníze z evropských fondů. **Z nynějších 15 % by se spolufinancování mělo zvýšit na 30 až 60 % v závislosti na vyspělosti krajů.** Česku se nezamlouvá ani navrhované rozdělení peněz mezi jednotlivé oblasti. Praha by uvítala peníze na školy, školky, zdravotnictví, kulturu či silnice nižších tříd.

Dostatek zdrojů je podle chudších zemí Unie potřeba i v oblasti zemědělství. Zástupci se rovněž shodli v tom, že jak politika soudržnosti, která slouží ke sblížení životní úrovně, tak společná zemědělská politika by měly být zjednodušeny.

Unijní rozpočet by podle prohlášení měl zajistit rovněž dostatečné financování spolupráce také v oblasti bezpečnosti a obrany, boje proti terorismu, výzkumu a vývoje či digitalizace.

<https://euractiv.cz/section/evropske-finance/news/rozpocet-na-kohezni-a-zemedelskou-politiku-se-snizit-nesmi-shodly-se-chudsi-staty-eu/>

<https://www.vlada.gov.sk/eurofondy-summit-priatelov-kohezie-eu-podla-pellegriniho-potrvidil-jednotu-tejto-skupiny/>

Není pochyb o tom, že v době, kdy se na projektu evropské integrace podílelo šest či devět zemí, byly si tyto vzájemně podstatně blíže, než nynější ještě stále osmadvacítka. A přestože i mezi nimi tehdy existovaly docela zásadní rozdíly, o jádru a periferiích tehdy nebyla moc řeč. Tehdejší míře vzájemné blízkosti odpovídala jak realita, tak též vnímání.

JÁDRO A PERIFERIE: VNÍMÁNÍ A REALITA

S rozšiřováním EU se společenství začalo dělit na jádro a periferie. A s výjimkou rozšíření v roce 1995 se za periferii jaksi samo sebou považovalo nejen něco geograficky vzdáleného, ale též méně ekonomicky, sociálně i jinak vyspělého.

Toto uvažování notně zesílilo v době rozšiřování EU východním a jižním směrem a vedlo k dělení Unie na bohatý Západ a chudý Východ, s řadou politických konsekvencí. Bohatý Západ bude s chudým Východem solidární v tom, že mu pomůže (a sobě též) ekonomicky se postavit na nohy a osvojit si západní tržní praktiky a postupy, a chudý Východ mu do jeho vnímání EU „nebude kecat“.

Za dalších patnáct let se však stalo, že mnohé periferie se ekonomicky vzmohly natolik, že dohnaly, ba předešly řadu regionů z dříve bohatého západního jádra. A začínají se emancipovat i společensky a silněji prosazovat „své“ vidění Unie, což občas naráží na nepochopení Západu. Vnímání již tak zcela neodpovídá realitě: chudý Východ již ve skutečnosti tak chudý není; naopak některé jeho součásti se již staly velmi bohaté (dvě z jeho metropolí jsou již delší dobu mezi deseti nejbohatšími regiony celé EU), a současně pak poměrně početná teritoria bohatého Západu docela výrazně zchudla (některá „pouze“ relativně, jiná pak dokonce absolutně). Jak Východ, tak západ v onom tradičním vnímání již nyní zahrnuje jak území bohatá, tak chudá. Každopádně však platí, že ono tradiční vnímání chudých periferií a bohatého jádra začíná brát za své.

EU i v tomto ohledu potřebuje uvést vnímání a realitu do nového souladu, aby neležela v klamu. Ten tradičně vnímaný Západ v klamu růžových brýlí o tom, jak je stále úžasně bohatý; a Východ naopak v klamu skepse o tom, že ten Západ nikdy nedožene a bude navždy odsouzen spočívat na druhé koleji a podle pravidel, která mu Západ přichystá. Uvedení vnímání a reality do nového souladu si vyžaduje uzavření nové společenské smlouvy v rámci EU, jež bude lépe odrážet budoucí potřeby integračního uskupení. Onou společenskou smlouvou rozhodně nutně nemíníme nějaký nový právní akt, spíše odraz společenské potřeby a poptávky na straně jedné, a nabídky klíčových služeb unijních institucí na straně druhé.

Co by taková nová společenská smlouva v rámci EU zřejmě neměla postrádat, minimálně z ekonomického pohledu? V první řadě definovat to, co představuje hodnotu EU. To nemůže být prostý technokratický výčet oblastí, kterých se evropská integrace týká. Hodnota coby průnik racionálního a emocionálního vnímání reality v sobě musí ztělesňovat onen symbol budoucnosti, kvůli kterému má EU stále smysl a prostor

pro svůj rozvoj. Na počátku to byl mír; ten se pak v čase, kdy jsme jej začali považovat za samozřejmost, ztratil kdesi v hromadě méně významných témat nižšího řádu. Teď mír opět, bohužel, „přichází do módy“; leč něco dalšího, zásadního, co bude Evropu odlišovat od jiných kontinentů by se slušelo též dodat: férový, korektní růst vnímající sociální a environmentální procesy a potřebu jejich udržitelnosti? Není to jednoduché: rozhodně však předtím, než se budeme zabývat tím, jaká je pro EU hodnota přidaná, měli bychom mít jasněji v tom, jaká je ona hodnota prostá.

Součástí nové společenské smlouvy by též měla být otázka ekonomického modelu, na němž by evropská prosperita měla být založena. Stále častěji je hovořeno o ekonomickém decouplingu, kdy výkon již není závislý na množství pracovníků zapojených do jeho tvorby, ani na materiálové či energetické náročnosti, jež je s touto tvorbou spojena, nýbrž na zhmotnění a kapitalizaci myšlenek a schopnosti je nabídnout a prodat.

Obrovské rezervy má nynější systém financování, kdy v zásadě vedle sebe koexistují svět soukromý a svět veřejný. Možnost jejich propojování ve výsledku umožní daleko významněji použít soukromé finanční prostředky na realizaci projektů veřejného zájmu.

Předmětem nové společenské smlouvy by měla být i shoda na tom, jak má vypadat Jednotný vnitřní trh budoucnosti, kde západo-východní „mentální“ dělítko je stále ještě patrné. Východ by dával přednost daleko pružnější otevřenosti zvláště ve službách a při pohybu pracovníků, Západ si daleko více hájí své výdobytky a preferuje podstatně evolučnější cestu uvolňování a sblížování.

Konec konců, nyní diskutovaný návrh budoucího Víceletého finančního rámce EU může být vhodnou platformou pro vytvoření takovéto nové společenské smlouvy. Právě v něm je více než žádoucí i dosažení kýžené rovnováhy mezi zodpovědností a solidaritou. Budoucí EU by neměla strádat z neustálé recyklace účetního vnímání toho, kdo na koho doplácí a kdo na úkor jiného tyje. Dodržování dohodnutých pravidel by mělo být samozřejmostí, stejně jako podmíněná pomoc tomu, kdo ji potřebuje.

Konec konců, nyní diskutovaný návrh budoucího Víceletého finančního rámce EU může být vhodnou platformou pro vytvoření takovéto nové společenské smlouvy. Právě v něm je více než žádoucí i dosažení kýžené rovnováhy mezi zodpovědností a solidaritou. Budoucí EU by neměla strádat z neustálé recyklace účetního vnímání toho, kdo na koho doplácí a kdo na úkor jiného tyje. Dodržování dohodnutých pravidel by mělo být samozřejmostí, stejně jako podmíněná pomoc tomu, kdo ji potřebuje.

Petr Zahradník

Jak vidí Evropská komise budoucí hospodářský vývoj v Evropské unii? Evropská ekonomika by měla do roku 2020 těžit z trvalého, i když mírně pomalejšího tempa růstu HDP. Zadlužení veřejných rozpočtů bude dále klesat a souhrnný schodek veřejných financí v EU se udrží pod úrovní 1 %. Tuto prognózu však provází vysoká míra nejistoty a řada globálních rizik nepříznivého vývoje.

NOVÁ HOSPODÁŘSKÁ PROGNÓZA EVROPSKÉ KOMISE – PODZIM 2018

Hospodářský růst v EU se podle prognózy bude pohybovat ve výši 2,2 % v roce 2018, 2,0 % v roce 2019 a 1,9 % v roce 2020. V minulém roce podporovala silnou hospodářskou činnost a investice v EU výjimečně příznivá globální situace. Navzdory větší nejistotě budou podle prognózy všechny členské státy díky silné domácí spotřebě a investicím růst i nadále, i když pomalejším tempem. Pokud nedojde k větším otřesům, měl by hospodářský růst v Evropě zůstat mírně nad potenciálem, budou dále vznikat nová pracovní místa a klesat nezaměstnanost.

Faktory přispívající k růstu by měly být stále více domácího původu: zejména růst mezd a fiskální opatření v některých členských státech by měly posilovat soukromou spotřebu. Pokud nedojde k eskalaci výše zmíněných rizik, prognóza předpokládá, že podmínky financování a vysoká míra využití kapacity budou stále příznivé pro investice. V roce 2019 by se podle předpokladů měly poprvé od roku 2007 investice zvýšit ve všech členských státech. S přihlédnutím ke všem těmto faktorům by měl hrubý domácí produkt (HDP) ve všech členských státech i nadále růst, tempo růstu však zpomalí a bude zřejmě o něco slabší, než se předpokládalo v předcházející prognóze.

Situace na **trhu práce** se v první polovině roku 2018 nadále zlepšovala a růst zaměstnanosti zůstal i přes mírné zpomalení hospodářského růstu stabilní. Nezaměstnanost by se měla dále snižovat, ale pomalejším tempem než v minulosti. Růst zaměstnanosti bude tlumen stoupajícím nedostatkem pracovních sil a pomalejším hospodářským růstem. V EU-27 by měla nezaměstnanost letos dosáhnout 7,4 % a poté klesnout na 7 % v roce 2019 a dále na 6,6 % v roce 2020. To by představovalo nejnižší míru nezaměstnanosti, jež byla zaznamenána od začátku pravidelného měsíčního sledování tohoto ukazatele v lednu 2000. Předpokládá se, že celková **inflace** zůstane během období prognózy mírná. V EU by se měla inflace v letech 2018–2020 pohybovat těsně pod 2,0 %.

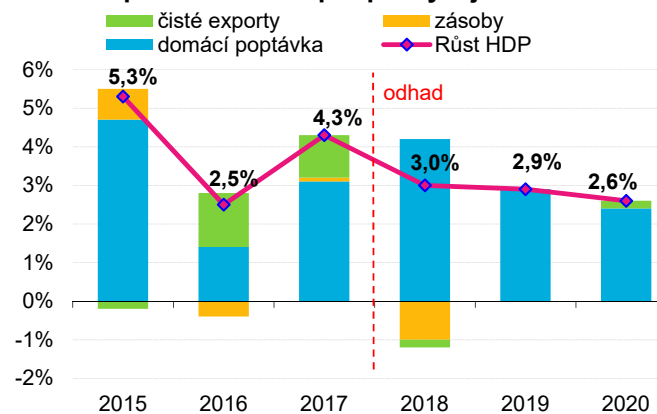
Schodek veřejných financí eurozóny bude podle prognózy letos v porovnání s HDP nadále klesat díky nižším výdajům na úroky. Příští rok se tento pokles poprvé od roku 2009 zastaví: orientace fiskální politiky má být v roce 2019 mírně expanzivní a v roce 2020 pak v zásadě neutrální. Očekává se, že schodek veřejných financí EU-27 vzroste z 0,6 % HDP v roce 2018 na 0,8 % v roce 2019 a poté se v roce 2020 sníží na 0,6 %. Celkovým trendem jsou i nadále výrazná zlepšení v porovnání se situací před deseti lety (2009), kdy schodek dosahoval nejvyšší úrovně, a to 6,6 % v EU. **Poměr dluhu k HDP** by se měl v eurozóně i v téměř všech členských státech nadále

snížovat, a to díky primárním přebytkům snižujícím zadlužení a pokračujícímu hospodářskému růstu. Očekává se, že míra zadlužení v EU-27 se má snižovat z 80,6 % HDP v roce 2018 na 76,7 % v roce 2020.

Hrozbou pro tento scénář je však nárůst vzájemně propojených rizik **nepříznivého vývoje**. Tempo růstu bude v Evropě tlumit zejména rostoucí globální nejistota, mezinárodní napětí v oblasti obchodu a vyšší ceny ropy. Silný růst ekonomiky USA podporované procyklickou fiskální stimulací by mohl vést k rychlejšímu růstu úrokových sazeb. To by mohlo zhoršit napětí na rozvíjejících se trzích a mít negativní důsledky na globálně exponovanou ekonomiku EU. Očekávaný nárůst schodku běžného účtu USA by rovněž mohl vést k růstu napětí v obchodních vztazích s Čínou, což by poškodilo i EU vzhledem k velké míře integrace EU do globálních hodnotových řetězců. V rámci EU by se mohly pochybnosti o kvalitě a udržitelnosti veřejných financí ve vysoce zadlužených členských státech přenést do vnitrostátních bankovních sektorů, což by zbrzdilo hospodářskou dynamiku. Kromě toho stále přetrvávají rizika v souvislosti s výsledky jednání o brexitu.

Hospodářský růst v České republice zpomalí podle podzimní prognózy EK letos na 3% a v dalších letech by se měl postupně snižovat na 2,6 % v roce 2020. Veřejné finance ČR zůstanou nadále v kladných číslech. Přebytek by se měl snížit z 1,4 % HDP v letošním roce na 0,7 % v roce 2020. Veřejný dluh by tak měl klesnout až na 31,2 % HDP v roce 2020.

Česká republika: HDP a příspěvky k jeho růstu

Zdroj: Evropská komise

Podzimní hospodářská prognóza 2018

Zdeněk Čech, zástupce vedoucí a ekonom Zastoupení Evropské komise v České republice

Čas odchodu Spojeného království z Evropské unie se nezadržitelně blíží a dohoda o vystoupení ještě stále není uzavřena. Premiérku Theresu Mayovou a celé Spojené království čeká 11. prosince jeden z nejdůležitějších milníků v celém procesu brexitu – hlasování o vyjednané dohodě o vystoupení v britském parlamentu. Schválí ji poslanci? A jaké bude mít brexit ekonomické dopady na ČR?

Hlavní téma

SCÉNÁŘE BREXITU: RIZIKA A PŘÍLEŽITOSTI PRO EKONOMIKU ČR

V tuto chvíli nelze jednoznačně říci, který ze scénářů nastane, a tak jsou na stole v zásadě tři možné varianty. Pokud by dohoda byla v parlamentu schválena, Spojené království by se vydalo cestou „měkkého“ brexitu, kdy by po dobu přechodného období, které může trvat až do roku 2022, prakticky zůstalo členem EU, ale nemělo pravomoci o ničem rozhodovat. V tomto časovém úseku by byly ujednané budoucí vazby mezi UK a EU.

Na základě dosavadních informací a také výsledků průzkumů veřejného mínění v britské společnosti se však o něco pravděpodobnější variantou jeví nesouhlas britského parlamentu s navrženou dohodou (60% pravděpodobnost). Proti jsou opoziční labouristé, liberální demokraté, skotští nacionalisté, severoirští unionisté i část vládní konzervativní strany. Podpory se dohodě premiérky Mayové nedostává ani ze strany veřejnosti.

Možností, které mohou nastat v případě nesouhlasu britského parlamentu s dohodou, je několik. Parlament by mohl o dohodě hlasovat ještě jednou, po zapracování „připomínek“. Ozývají se také hlasy pro uspořádání nového referenda, to by však také pravděpodobně nezískalo dostatečnou podporu. Po nesouhlasu britského parlamentu tedy bude mít UK nakročeno k „tvrdému“ brexitu, kdy by dnem 29. března 2019 přestalo být členem EU. Evropská komise vyzvala členské státy, aby na tuto variantu byly připraveny.

Přikláníme se tedy k variantě „tvrdého“ brexitu avšak s opatřeními, jež by jeho dopad zmírnily, a které by platily po dobu, než by byly ustanoveny nové vztahy mezi UK a EU. V případě „tvrdého“ brexitu by došlo ke komplikacím v řadě oblastí. Nejcitelnější by byl vzájemný obchod, kdy by se na UK začala vztahovat cla a netarifní překážky, na hranicích by vznikaly kolony, došlo by také k oslabení libry a občané EU žijící v UK by se ocitli v nejistotě. Alternativní a v případě „tvrdého“ brexitu pravděpodobnou další cestou, kterou by se Spojené království vydalo, je návrat k Evropskému sdružení volného obchodu. Z něj vystoupilo v roce 1973, kdy se stalo členem EU.

Třetí teoretickou možností je varianta, že by k žádnému brexitu nedošlo. Dle prohlášení generálního advokáta Soudního dvora EU může vzít Spojené království aktivaci čl. 50 zpět kdykoliv v průběhu období vyjednávání, a to bez souhlasu ostatních členských zemí EU. Rovněž také v případě, že britský parlament bude 11. prosince hlasovat proti dohodě. To však považujeme za pro UK politicky neúnosný krok, jehož šance jsou nyní nízké.

Ať už si Spojené království vybere jakoukoliv z cest, jeho odchod poznamená nejen vzájemný obchod, občany či finanční trhy, ale také rozpočet Unie a celý chod evropských institucí. Hlas Spojeného království bude scházet při přijímání evropské legislativy zemím, které stojí mimo eurozónu. Díky vysokému počtu obyvatel způsobí odchod Spojeného království posílení role jiných velkých zemí. Výrazné posílení se dá očekávat v případě Polska a Německa.

V rozpočtu EU bude bez Spojeného království scházet zhruba 13 miliard eur ročně (8 % alokace stávajícího finančního rámce). S tímto výpadkem již nový návrh rozpočtu pro období 2021-2027 počítá. Evropská komise chce v budoucnu vynaložit více prostředků na nové výzvy a pouze úsporami a realokací výpadek příspěvku UK nevyřeší. Kromě nových zdrojů rozpočtu tedy bylo navrženo zvýšení příspěvku členských států do rozpočtu EU ze současného 1 % HND na 1,1 % HND.

Odchod UK má také statistický vliv pro výpočet ekonomické vyspělosti regionů EU, dle kterého se pak odvíjejí prostředky proudící do regionů v rámci kohezní politiky. V případě ČR se jedná o „polepšení“ o 1 p. b.

Jedním z nejzásadnějších dopadů brexitu jsou důsledky pro občany, jak britské v EU, tak unijní v UK. V případě „měkkého“ brexitu by po dobu přechodného období k žádným změnám nedošlo. Po jeho uplynutí bude potřeba v UK žádat o povolení k pobytu. Pokud by nastal „tvrdý“ brexit, občanům z EU žijícím v UK budou pravděpodobně udělena dočasná povolení. Poté by buď bylo ujednáno nějaké přechodné období, nebo by – v horším případě – pro UK občany v EU a EU občany v UK začala platit pravidla pro občany třetích zemí.

Hlavní téma

Co nastane v případě měkkého a co v případě tvrdého brexitu?

Souhlas s dohodou o vystoupení, „soft“ brexit	Odchod bez dohody, „hard“ brexit
Vystoupení z EU k 29. březnu 2019	Kontroly na hranicích dle pravidel WTO – kolony na silnicích či v přístavech
Přechodné období do roku 2020 s možností jeho prodloužení o jeden až dva roky	Zavedení cel a netarifní překážky
Nemožnost hlasovat o evropských zákonech ale povinnost se jimi po přechodné období řídit	Oslabení libry
Zachování práv občanů EU, kteří žijí na území UK a Britů žijících v EU	Komplikace ve vzájemném obchodě, dlouhé uznávání technických norem
UK zaplatí EU zhruba 40 miliard liber	Zastavení leteckého provozu mezi EU a UK (vůle dojednat opatření, aby letový provoz v případě tvrdého Brexitu nebyl narušen)
Omezení volného pohybu občanů z EU po uplynutí přechodného období	Obrovská nejistota pro občany EU žijící v UK a pro Brity žijící v zemích EU
Irská pojistka aneb jak zabránit vzniku pevné hranice: pokud by EU s UK neuzavřely dohodu o volném obchodu do konce roku 2020, vznikl by společný celní prostor EU s UK a pro Severní Irsko by platila některá pravidla jednotného trhu EU – nemohlo by tak uzavírat samostatně obchodní dohody a řídilo by se pravidly EU, i když by o nich nemohlo hlasovat	
Britská ekonomika	
Dopad omezený, v závislosti na délce přechodných období: +/- 1 % do HDP	Pokles HDP o 4 až 8 % (podobný propad jako během globální finanční krize)
Pokles britských vývozů o 2 %	Pokles britských vývozů o 16 % (1/5 efekt dovozních tarifů a 4/5 efekt netarifních bariér)
Pokles dovozů do UK o +/- 2 %	Pokles dovozů do UK 5-20 %

EKONOMICKÝ DOPAD BREXITU NA ČR

Celkové české vývozy do UK

Česká ekonomika vyváží přímo do Velké Británie zboží v hodnotě 210 mld. CZK. To představuje cca 5 % veškerých českých vývozů, respektive 4 % HDP. UK je tak naším 5. největším obchodním partnerem. Nejvíce vyvážíme výrobky automobilového průmyslu (66 mld.), na druhém místě s odstupem jsou kancelářské stroje (20 mld.).

Do UK míří přímo 5 % veškerých vývozů. Nicméně jsou odvětví, která mají vyšší koncentraci vývozů do UK. Například přímý vývoz fotografických přístrojů do UK představuje 62 % celkových vývozů fotografických přístrojů z ČR. V případě niklu to je 54 %, cukrovinek 25 %, hudebních nástrojů 13 % a obuvi 12 %. Pokud vezmeme výrobu, kde přímé vývozy do UK přesahují 10 % celkových vývozů, tak se dostaneme na 83 mld. CZK. A to díky vývozům hotových osobních aut, které jsou v UK populární, a jejichž vývozy dosahují 49 mld. CZK.

Nicméně přímé vývozy neukazují celkovou vazbu českých vývozů na britskou ekonomiku. Cela řada vývozů do jiných zemí slouží jako vstupy pro vývozy do UK. Například část autodílů je vyvážena do Německa nebo Slovenska, kde jsou „přidány“ při výrobě aut, které jsou následně vyvezeny do UK. Takové vývozy sice přímo nemíří do UK, ale nepřímo jde de facto o vývozy do UK, respektive o vývozy závislé na poptávce v UK. Naše analýza ukazuje, že přes další hlavní české obchodní partnery „proudí“ do Británie zboží za v hodnotě cca 120 mld. CZK.

Celkové vývozy do UK, tedy přímé a nepřímé, tak představují cca 330 mld. CZK (za rok 2017). To představuje 8 % celkových vývozů a 7 % HDP ČR. Obrázek níže ukazuje deset průmyslových odvětví, které jsou nejvíce navázány na vývozy do UK. Například vývozy aut a autodílů: oficiální statistiky ukazují, že přímo do UK vyvážíme zboží v hodnotě 67 mld. CZK, ale po přidání 43 mld. nepřímých vývozů se celkové vývozy vyšplhají na 110 mld. CZK.

Dopad brexitu na českou ekonomiku

Takže víme, jaká je skutečná expozice českých vývozů na Spojené království. Než začneme počítat dopad poklesu poptávky v UK v důsledku Brexitu na českou ekonomiku, tak ještě musíme spočítat jednu sadu parametrů. A tou je dovozní náročnost našich vývozů. Dovozní náročnost nám říká, jaké procento výrobků musíme dovézt, abychom mohli vyvézt jednotku exportu. To zní složitě, ale můžeme použít příklad výroby cukrovinek. Jendou z důležitých ingrediencí je vanilkový cukr. 80 % světové produkce pochází s Madagaskaru, takže nám nezbyvá, než ho dovézt, pokud chceme vyrábět a vyvážet cukrovinky, v jejichž receptuře je vanilkový cukr. Čím vyšší dovozní náročnost má daný produkt, tím větší část jeho hodnoty nebyla vlastně vytvořena na našem území. Průměrná dovozní náročnost za celou českou ekonomiku se pohybuje okolo 46 %. Avšak například dovozní náročnost automobilového průmyslu je 57 %. To znamená, že „pouze“ 43 % z hodnoty celkového vývozu automobilového průmyslu jde na vrub české ekonomice (HDP je sníženo o dovozy). V případě výroby počítačů, elektronických a optických přístrojů je dovozní náročnost dokonce 62 %.

Takto vysoká dovozní náročnost může evokovat montovnu. Na druhé straně je například potravinářský průmysl s dovozní náročností 30 %. Čím vyšší dovozní náročnost, tím nižší je skutečný dopad poklesu zahraniční poptávky na ekonomiku ČR.

Teď už tedy můžeme spočítat čistý efekt poklesu vývozů do UK. V případě velmi tvrdého brexitu, by mohly poklesnout vývozy z České republiky do Spojeného království o 20 %. Že nejde o nikterak nadhodnocený odhad, ukazuje i zkušenost během Velké recese během roku 2008 a 2009, kdy dovozy do UK z ČR poklesly až o 24 procent. A Bank of England přirovnává dopady tvrdého Brexitu na ekonomiku UK právě globální finanční krizi.

Naše výpočty ukazují, že čisté vývozy by při tomto scénáři poklesly o 30 mld. CZK. Toto samotné snížení vývozů do UK by snížilo HDP české ekonomiky o 0,6 procentního bodu. Celkový dopad by pozitivně mohla ovlivnit schopnost najít jiné odbytiště, a naopak negativně opatrnost při investicích a pokles důvěry. Samotné investice by poklesly už jen kvůli nevyužitým kapacitám. Pokud budeme předpokládat, že investice nefinančních podniků by poklesly o 6 %, tak s cca 50% dovozní náročností by HDP bylo nižší o dalších 0,5 %.

Celkově tak můžeme říci, že při tomto velmi tvrdém brexitu, kdy by poklesly vývozy do UK o 20 %, tak by došlo ke snížení českého HDP o 1,1 %. Takový pokles by byl znamenal pokles zaměstnanosti o zhruba 40 tisíc pracovníků.

Pokud by dopady tvrdého brexitu byly zmírněny například přechodnými dohodami nebo smlouvami a pokles vývozů by dosáhl 5 %, potom by negativní dopad na českou ekonomiku byl zmírněn na -0,3 % a pokles zaměstnanosti na 10 tisíc lidí.

ROZPOČET EU BEZ SPOJENÉHO KRÁLOVSTVÍ

Výpadek v rozpočtu EU: 13 miliard eur ročně

Odchod Spojeného království z EU, jakožto čistého plátce, způsobí výpadek ve výši zhruba 13 miliard eur ročně, což je s ohledem na výši stávajícího víceletého finančního rámce zhruba 8 %.

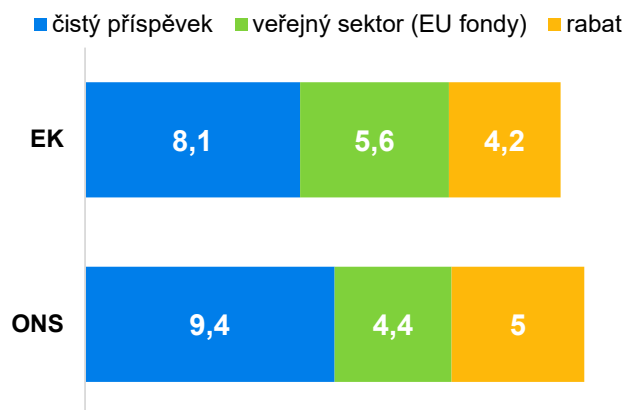
Dle údajů National Office for Statistics činil hrubý příspěvek UK do rozpočtu EU v roce 2016 celkem 18,9 miliard liber (21,4 miliard eur). Tato částka však nebyla ve skutečnosti převedena, protože se nejdříve uplatňuje tzv. rabat. Sleva v roce 2016 činila 5 miliard liber (5,6 miliard eur). Z 13,9 miliard liber se 4,4 miliardy liber vrátily do veřejného sektoru Spojeného království skrze fondy EU. Čistý příspěvek UK do EU činil v roce 2016 celkem 9,4 miliard liber. Údaje však neoddelují samostatné přímé finanční toky z EU do soukromého sektoru UK, a proto se údaje úřadu liší od těch, které udává Evropská komise. Ta uvádí průměrný čistý příspěvek UK do rozpočtu EU ve výši 8,1 miliard liber (9,1 miliard eur).

Evropská unie chce v budoucnu vynaložit prostředky na nové výzvy a pouhými úsporami britský výpadek nevyřeší. V příštím období tedy pravděpodobně bude muset navýšit příspěvek členských států do rozpočtu ze současného

1 % HND na 1,1 % HND. S tím už počítá ve svém návrhu víceletého finančního rámce pro období 2021-2027, který zveřejnila v květnu 2018.

Nový víceletý rozpočet byl navržen ve výši 1 279,4 mld. eur. Výpadek zhruba 94 mld. eur by v něm představoval 7 %.

Příspěvek UK do rozpočtu EU (2016, mld. liber)

Zdroj: Office for National Statistics (ONS)

Dopad na HDP na obyvatele

Jednou z obav souvisejících s odchodem UK z EU bylo statistické zbohatnutí unijních regionů. To má vliv zejména při určování kategorií regionů v rámci kohezní politiky. V rámci ČR se po odchodu UK z EU jedná o změnu v řádech 1 p. b.

Nový návrh víceletého finančního rámce pro období 2021-2027 je již vytvořen bez započtení Spojeného království jako člena EU a tomu také odpovídá kohezní mapa regionů. V rámci nového návrhu by mělo dojít ke snížení míry spolufinancování ze strany EU a to ze současných 50 - 60 - 85 % na 40 - 55 - 70 % dle úrovně regionu. V rámci ČR se stále jedná o 4 regiony, které by měly dosáhnout na 70% spolufinancování ze strany EU, zbytek by získal 55 % a Praha 40 %. Jednou z priorit České republiky v rámci vyjednávání o kohezní politice je navýšení navržené míry spolufinancování. Výsledná podoba se tedy ještě může změnit.

Regiony NUTS II v ČR se započtením UK a bez něj

Region	Parita kupní síly na obyvatele jako % průměru EU	Parita kupní síly EU27 na obyvatele jako % průměru EU27
Česká republika	87	88
Praha	180	182
Střední Čechy	79	80
Jihozápad	77	78
Severozápad	64	64
Severovýchod	71	72
Jihovýchod	81	82
Střední Morava	71	72
Moravskoslezsko	73	74

Zdroj: Eurostat

OBČANÉ PO BREXITU

Současný stav (nebo žádný brexit)

Pro vstup a pobyt ve Spojeném království nepotřebuje český občan povolení. Na jeho území může vstupovat a pobývat bez zvláštních omezení, a to pouze na základě platného cestovního dokladu nebo průkazu totožnosti. Pro české občany, kteří chtějí ve Spojeném království žít i pracovat, zároveň neexistuje přihlašovací povinnost. Povinná je pouze registrace pracujících na Her Majesty's Revenue & Customs pro platbu daní a příspěvků na národní pojištění.

Pokud by chtěl český občan získat britské občanství, musí si zažádat o tzv. Permanent Residence Certificate. Toto potvrzení o trvalém pobytu dokazuje, že se na pobyt daného občana nevztahují žádná omezení. Toto potvrzení může získat občan ČR nejméně po pětiletém pobytu v UK, při nichž pracoval, podnikal, studoval či byl ekonomicky soběstačný.

Dohoda schválena = do konce roku 2020 se nic nemění

V přechodném období, které má podle dohody o vystoupení Spojeného království z EU trvat od 30. 3. 2019 do 31. 12. 2020, budou moci čeští občané do Spojeného království volně cestovat, pobývat a pracovat v něm stejně jako dosud. Nicméně se však budou muset elektronicky registrovat v aplikaci EU Settlement Scheme. Češi, kteří přicestují do UK do konce roku 2020 a budou tam chtít dlouhodobě žít a pracovat, se musí registrovat nejdéle do 30. 6. 2021.

Pokud se tedy český občan přistěhoval do UK před 31. 12. 2020, bude mu udělen nový imigrační status. A to buď tzv. pre-settled status (při prokázání pobytu ve VB kratším než 5 let), anebo rovnou tzv. settled status (pokud prokáže občan pobyt 5 a více let). Settled status, tedy status odpovídající trvalému pobytu, umožní právo žít, pracovat či studovat a mít přístup k

veřejným službám a prostředkům za stejných podmínek, jako mají britští občané. Obdobně profesní kvalifikace u těchto občanů budou uznávány i po konci přechodného období.

Statut občanů, kteří přicestují do Spojeného království po konci přechodného období (od 1. 1. 2021), bude podléhat novým pravidlům – skončí volný pohyb občanů ze zemí EU. To znamená, že UK nebude muset občanům ze zemí EU dovolit, aby jezdili na ostrovy za prací.

Dohoda neschválena = v nejčernějším scénáři hrozí migrace až 6 milionů lidí

V nejčernějším scénáři hrozí, že Britové, jež žijí v jiných státech EU, a stejně tak občané zemí EU žijících v UK, budou nuceni se vrátit hned po 29. březnu 2019 do svých zemí. To by teoreticky vedlo k jednomu z historicky největších migračních pohybů v Evropě - až 6 milionu lidí.

Pravděpodobně však k tomuto nejhoršímu scénáři nedojde a země EU a UK by Britům resp. občanům z EU v případě tvrdého brexitu udělily přechodná povolení k pobytu a přechodná pracovní povolení. Pak by následovaly dva scénáře: Buď by se vyjednavací EU a UK bleskurychle dohodli na přechodném období (kdy by se postavení občanů vyjasnilo), nebo by se k občanům zemí EU ve Spojeném království a stejně tak Britům v EU přistupovalo jako k občanům třetích zemí. Tedy by museli dodatečně procházet stejnými imigračními systémy, jako občané ze zemí mimo EU – museli by nově získat povolení k pobytu a pracovní povolení.

Zároveň by obrovsky narostla nejistota, zda těmto lidem budou uznávány univerzitní diplomy a kvalifikace, budoucí nároky z penzijních systémů či za jakých podmínek by měli zajištěnou zdravotní péči v dané zemi.

David Navrátil, Tereza Hrtúsová, Radek Novák, Jiří Polanský

Finanční podpora poskytnutá z rozpočtu zemím Evropské unie v průběhu uprchlické krize v letech 2015 a 2016 měla stěžejní význam. Ochrana vnější hranice EU a migrace budou i v nadcházejícím období 2021-2027 prioritami a Komise se rozhodla na ně výrazně navýšit finanční prostředky. Na jaké konkrétní potřeby budou finance alokovány se dočtete na dalších řádcích.

BEZPEČNÁ VNĚJŠÍ HRANICE EVROPSKÉ UNIE A ŘÍZENÍ MIGRACE

Výdaje na migraci a správu hranic jsou oblastí, na kterou se Evropská unie rozhodla výrazně navýšit finanční prostředky. V období 2021-2027 téměř trojnásobně - tedy na téměř 35 miliard eur (oproti současným 13 miliardám eur).

Lepší zajištění vnější hranice EU

Ochrana vnější hranice EU má v budoucím víceletém finančním rámci zásadní význam. Na její správu navrhla Komise vyčlenit 21,3 miliard eur. Jedním z nových prvků v této oblasti je vytvoření Fondu pro integrovanou správu hranic, jehož rozpočet má činit 9,3 miliard eur.

Prostředky fondu budou vynaloženy na boj s převaděči migrantů a obchodníky s lidmi, na podporu záchranných a pátracích operací či vybavení a výcvik pohraniční stráže. Taktéž by měl zajistit rozvoj vízové politiky EU a celkově přispět k její vyšší bezpečnosti.

Celkem 4,8 miliardy eur budou vynaloženy na financování opatření členských států EU při správě jejich hranic. Každému členskému státu bude fixně přidělena částka 5 milionů eur, zbytek bude rozdělen dle zátěže a velikosti ohrožení vnější pozemní hranice, námořní hranice, letišť či konzulárních úřadů. Na řešení mimořádných potřeb budou vyčleněny celkem 3,2 miliardy eur, které umožní pružně směřovat prostředky do zemí dle aktuální potřeby. Na nákup celního vybavení a jeho údržbu bude věnováno 1,3 miliardy eur.

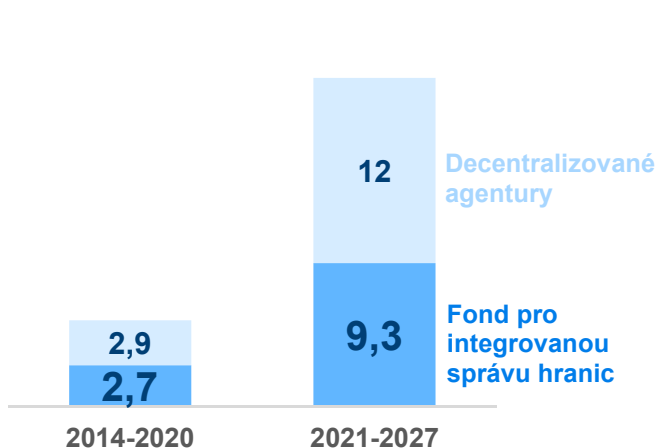
Evropské agentuře pro pohraniční a pobřežní stráž a agentuře eu_LISA bude věnováno nad rámce rozpočtu fondu více než 12 miliard eur, které budou určeny na jejich rozvoj.

Tyto prostředky umožní vytvoření sboru, který bude složen z 10 000 příslušníků pohraniční stráže. V současnosti je na zásahy na hranicích nasazován rezervní tým s 1 500 příslušníky.

Prostředky na migraci budou navýšeny o polovinu

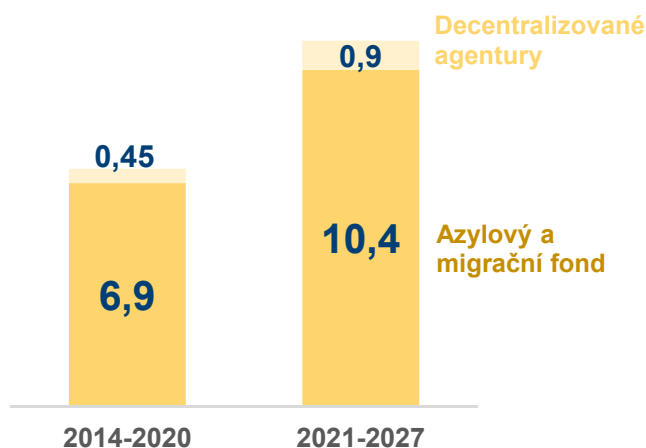
Finanční prostředky na migraci Komise navrhla zvýšit o 51 % na 10,4 miliard eur. Ty budou součástí Azylového a migračního fondu, který bude státy EU podporovat v oblastech jako azyl, legální migrace, boj proti nelegální migraci a navrácení. Prostředky budou vynaloženy především na posílení evropského azylového systému, podporu rychlé integrace občanů třetích zemí, kteří v EU pobývají legálně, lepší koordinaci při řešení nelegální migrace a větší efektivitu navrácení. Celkem 6,3 miliard eur bude z fondu alokováno na financování podpory při řízení migrace ve státech EU dle jejich potřeb. Stejně jako v případě zajištění vnější hranice obdrží členský stát fixně 5 milionů eur, další prostředky budou vynakládány dle tlaku, kterému bude daná země čelit. Více než 4 miliardy budou k dispozici na cílenou podporu zemím Evropské unie a na projekty s přidanou hodnotou (např. přesídlování) a mimořádnou pomoc ve chvíli, kdy budou nejvíce potřeba. Další prostředky budou vyčleněny skrze nástroj vnější politiky EU pro větší intenzitu spolupráce na migraci s partnerskými zeměmi. Samostatně nad rámce fondu bude téměř 900 milionů eur věnováno na posílení Agentury Evropské unie pro azyl.

Správa vnějších hranic

Zdroj: Evropská komise

Řízení migrace a azylu

Vybrané ukazatele strategie Evropa 2020: Zaměstnanost; Investice do VaV; Emise skleníkových plynů (cílem EU je 80 %); Podíl energie z OZE; Podíl vysokoškolsky vzdělaných; Počet osob ohrožených chudobou a sociálním vyloučením (kumulativně od roku 2008, cílem je snížit jejich počet v EU o 20 mil.). Zdrojem dat je Eurostat. Pro více informací navštivte goo.gl/2Buxd9

Vybrané ukazatele strategie Evropa 2020

	Zaměstnanost (20-64 let; %)				Investice do VaV (% HDP)				Emise skleníkových plynů (1990=100)			
	2015	2016	2017	Cíl	2015	2016	2017	Cíl	2013	2014	2015	2016
Belgie	67,2	67,7	68,5	73,2	2,46	2,55	2,58	3,00	82,5	78,8	81,5	81,5
Německo	78,0	78,6	79,2	77,0	2,91	2,92	3,02	3,00	76,6	73,4	73,7	74,1
Estonsko	76,5	76,6	78,7	76,0	1,47	1,25	n/a	3,00	54,2	52,3	44,7	48,6
Irsko	69,9	71,4	73,0	69,0	1,19	1,19	1,05	2,00	105,4	105,3	109,6	113,4
Řecko	54,9	56,2	57,8	70,0	0,96	0,99	1,13	1,20	99,4	96,5	93,0	89,7
Španělsko	62,0	63,9	65,5	74,0	1,22	1,19	n/a	2,00	114,6	115,6	119,7	116,4
Francie	69,5	70,0	70,6	75,0	2,27	2,25	n/a	3,00	90,2	84,8	85,7	85,6
Itálie	60,5	61,6	62,3	67,0	1,34	1,37	1,35	1,53	86,1	83,1	84,7	83,9
Kypr	67,9	68,7	70,7	75,0	0,48	0,53	0,56	0,50	137,2	143,4	143,9	152,9
Lotyšsko	72,5	73,2	74,8	73,0	0,63	0,44	0,51	1,50	43,8	43,4	43,7	43,8
Litva	73,3	75,2	76,0	72,8	1,04	0,84	0,88	1,90	41,6	41,5	42,1	42,0
Lucembursko	70,9	70,7	71,5	73,0	1,28	1,30	1,26	2,30	93,6	90,8	88,3	87,5
Malta	67,8	69,6	71,4	70,0	0,75	0,58	0,55	2,00	139,4	141,0	112,0	99,4
Nizozemsko	76,4	77,1	78,0	80,0	1,98	2,00	1,99	2,50	90,7	87,4	91,3	91,6
Rakousko	74,3	74,8	75,4	77,0	3,05	3,13	3,16	3,76	103,3	98,6	101,8	103,1
Portugalsko	69,1	70,6	73,4	75,0	1,24	1,28	1,32	2,70	110,9	111,1	118,3	115,8
Slovinsko	69,1	70,1	73,4	75,0	2,20	2,01	1,86	3,00	98,9	89,6	90,7	95,2
Slovensko	67,7	69,8	71,1	72,0	1,17	0,79	0,88	1,20	57,7	54,8	55,4	55,6
Finsko	72,9	73,4	74,2	78,0	2,90	2,74	2,76	4,00	89,9	84,1	79,3	84,0
Bulharsko	67,1	67,7	71,3	76,0	0,96	0,78	0,75	1,50	53,5	56,4	59,5	57,0
Česko	74,8	76,7	78,5	75,0	1,93	1,68	1,79	1,00	65,0	64,1	64,6	65,6
Dánsko	76,5	77,4	76,9	80,0	3,06	3,12	3,06	3,00	79,9	74,4	70,9	73,9
Chorvatsko	60,6	61,4	63,6	62,9	0,84	0,84	0,86	1,40	77,0	74,3	75,8	76,2
Maďarsko	68,9	71,5	73,3	75,0	1,36	1,20	1,35	1,80	61,3	62,0	65,3	65,8
Polsko	67,8	69,3	70,9	71,0	1,00	0,96	1,03	1,70	84,7	82,0	82,7	85,0
Rumunsko	66,0	66,3	68,8	70,0	0,49	0,48	0,50	2,00	46,8	46,9	47,2	45,8
Švédsko	80,5	81,2	81,8	80,0	3,26	3,27	3,33	4,00	79,2	77,1	76,8	76,1
UK	76,8	77,5	78,2	n/a	1,67	1,68	1,67	n/a	73,8	68,8	66,7	63,6
EU	70,1	71,1	72,2	75,0	2,04	2,04	2,07	3,00	80,4	77,4	78,0	77,6

	Podíl energie z OZE (%)				Vysokoškolsky vzdělaní (30-34 let; %)				Chudoba (rozdíl od 2008; tis. os.)			
	2014	2015	2016	Cíl	2015	2016	2017	Cíl	2015	2016	2017	Cíl
Belgie	8,0	7,9	8,7	13	42,7	45,6	45,9	47,0	143	141	102	-380
Německo	13,8	14,6	14,8	18	32,3	33,2	34,0	42,0	-262	-310	-828	n/a
Estonsko	26,3	28,6	28,8	25	45,3	45,4	48,4	40,0	24	28	15	n/a
Irsko	8,7	9,2	9,5	16	51,9	52,5	53,5	60,0	157	85	n/a	-200
Řecko	15,3	15,4	15,2	18	40,4	42,7	43,7	32,0	782	743	655	-450
Španělsko	16,1	16,2	17,3	20	40,9	40,1	41,2	44,0	2 389	2 040	1 450	-1 400
Francie	14,7	15,1	16,0	23	45,0	43,6	44,3	50,0	-103	313	-379	-1 900
Itálie	17,1	17,5	17,4	17	25,3	26,2	26,9	26,0	2 387	3 055	2 325	-2 200
Kypr	8,9	9,4	9,3	13	54,5	53,4	55,8	46,0	63	53	34	-27
Lotyšsko	38,7	37,6	37,2	40	41,3	42,8	43,8	34,0	-134	-186	-196	-121
Litva	23,6	25,8	25,6	23	57,6	58,7	58,0	48,7	-53	-39	-68	-170
Lucembursko	4,5	5,0	5,4	11	52,3	54,6	52,7	66,0	23	42	54	-6
Malta	4,7	5,0	6,0	10	27,8	29,9	30,0	33,0	14	5	2	-7
Nizozemsko	5,5	5,8	6,0	14	46,3	45,7	47,9	40,0	312	364	432	-100
Rakousko	33,0	32,8	33,5	34	38,7	40,1	40,8	38,0	-147	-156	-135	-235
Portugalsko	27,0	28,0	28,5	31	31,9	34,6	33,5	40,0	7	-163	-359	-200
Slovinsko	21,5	21,9	21,3	25	43,4	44,2	46,4	40,0	24	10	-16	-40
Slovensko	11,7	12,9	12,0	14	28,4	31,5	34,3	40,0	-148	-161	-255	n/a
Finsko	38,7	39,2	38,7	38	45,5	46,1	44,6	42,0	-7	-14	-62	n/a
Bulharsko	18,0	18,2	18,8	16	32,1	33,8	32,8	36,0	-439	-531	-654	-260
Česko	15,0	15,0	14,9	13	30,1	32,8	34,2	32,0	-122	-191	-299	-100
Dánsko	29,6	31,0	32,2	30	47,6	47,7	48,8	40,0	112	64	93	-22
Chorvatsko	27,8	29,0	28,3	20	30,8	29,3	28,7	35,0	-105	-162	-237	n/a
Maďarsko	14,6	14,4	14,2	13	34,3	33,0	32,1	34,0	-59	-253	-329	-450
Polsko	11,5	11,7	11,3	15	43,4	44,6	45,7	45,0	-2 731	-3 270	-4 218	-1 500
Rumunsko	24,8	24,8	25,0	24	25,6	25,6	26,3	26,7	-1 680	-1 420	-2 074	-580
Švédsko	52,5	53,8	53,8	49	50,2	51,0	51,3	45,0	446	432	237	n/a
UK	7,0	8,5	9,3	15	47,9	48,2	48,3	n/a	928	290	n/a	n/a
EU	16,1	16,7	17,0	20	38,7	39,1	39,9	40,0	1 819	810	-5 237	n/a

Tato publikace je považována za doplňkový zdroj informací našim klientům i nejširší veřejnosti. Na informace uvedené v ní nelze pohlížet tak, jako by šlo o údaje nezvratné a nezměnitelné. Publikace je založena na nejlepších informačních zdrojích dostupných v době tisku. Použité informační zdroje jsou všeobecně považované za spolehlivé, avšak Česká spořitelna, a.s. ani její pobočky či zaměstnanci neručí za správnost a úplnost informací. Autoři považují za slušnost, že při použití jakékoliv části tohoto dokumentu, bude uživatelem tento zdroj uveden.

Některé obrázky použité v této publikaci pochází z audiovizuální knihovny Evropské komise, www.nordicfactory.com a www.thinkstockphotos.com.

Vydáváno pod evidenčním číslem Ministerstva kultury ČR: MK ČR E 16338, ISSN on-line: 1801-5042, ISSN tisk: 1801-5034.

